

Sugyot sa hiniyang pagdumala sa Rice Black Bug (RBB) uban sa pag-gamit sa *Metarhizium*:

1. Paggamit sa "tolerant varieties". Bisan kon dunay atake sa peste, mulungtad ug manguhay lang gihapon ang "tolerant" nga klase sa humay.

2. Dungan nga patanom o "synchronous planting": maundang ang dagan sa kinabuhi sa peste sa panahon nga walay tanom, ug mu-menos ang populasyon sa peste sa kada luna panahon nga adunay tanom.

3. Pagkonserbar sa populasyon sa amigong dangan o "natural enemies" nga mosumpo usab sa RBB sama sa lawal-lawa, bao-bao, Telenomus, ug uban pa, pinaagi sa paglikay sa paggamit sa kemikal nga pamatay dungan.

4. Pahubsan ang kahon o paglikay nga adunay tubig ang kahon panahon sa "fullmoon", tulo (3) ngadto sa lima (5) ka gabii sa dili pa ug sa human na ang fullmoon.

5. Intermittent Irrigation: pagpatubig o "flooding" sulod sa 24 oras aron masumpo ang mga itlog sa RBB nga naa mahimutang ubos sa punuan sa humay 6 ka sentimetros ibabaw sa tubig. Ibalik pagpaubos o pagpahubas ang tubig human sa 24 oras.

6. Paglimpyo sa palibot ug paguo sa mga sagbot nga magsilbing puy-anan sa peste panahon nga walay humay.

7. Darohon dayon ang luna human sa pag-ani aron malubong ug mamatay ang nahibiling peste.

8. Pagbuhi

Metarhizium in packs

Metarhizium culture

Alang sa dugang kasayuran, bisita sa:

BIO-CON LABORATORY
CITY AGRICULTURE OFFICE
Casisang, Malaybalay City

Pangitaa si:

MS. TISHA L. SALDUA

 (088) 813-1254

 farmersinfotechservices@gmail.com

 Malaybalay City FITS Center

Photo source: Google images

Giandam sa:

REGIONAL CROP PROTECTION CENTER
(RCPC)

Bangcud, Malaybalay City

Republic of the Philippines
Province of Bukidnon
Malaybalay City

CITY AGRICULTURE OFFICE

ENTOMOPATHOGENIC FUNGI

Metarhizium anisopliae Metsch.

ALANG SA PAG SUMPO SA

RICE BLACK BUG

Produced by:

FITS CENTER
MALAYBALAY CITY, BUKIDNON

Reproduced by:

AGRICULTURAL TRAINING INSTITUTE - REGIONAL TRAINING CENTER X
El Salvador City, 9017 Misamis Oriental

@atinorthmin

www.ati2.da.gov.ph/ati-10

Unsa ang *Metarhizium*?

Ang *Metarhizium* usa ka Microbial Control Agent o makatabang nga amag nga mu-sumpo sa pagdaghan sa peste sama sa Rice Black Bug (RBB). Sa sinultiang English, gitawag kini nga "Entomopathogenic Fungi" o "Green Muscardine Fungi". Pwede sab kining magamit sa pagsumpo sa Rice Bug o *tiangaw*.

Unsaon pag sumpo *Metarhizium* ang RBB?

Ang amag nga *Metarhizium*, kon makadapat sa lawas sa RBB, moatake ug mohatag ug sakit sa maong peste. Sa pagtubonsa amag sulod sa lawas sa RBB, gidaot usab niini ang mga selyula o "tissues" sa RBB hangtod nga kini mamatay tungod sa sakit.

Unsa ang tima-ilhan nga gi-atake sa *Metarhizium* ang RBB?

Ang apektado nga RBB motikig 5-8 ka adlaw gikan sa pagtakboy sa amag ug makita diha sa lawas niini ang daw pulbos nga kolor puti o berde nga semilya o "spores" sa amag.

Sa paghingkod sa semilya, mabalhin o makatag na usab kini (dala sa huyop sa hangin, agos sa tubig, ulan, ug ubang butang sama sa mananap, o tawo) ug motakboy na usab ug sakit sa ubang RBB.

Unsaon pag gamit ang *Metarhizium*?

Ang *Metarhizium* nga gipatubo sa mais o "cracked corn", pwedeng 1) isabwag, 2) ipaagi sa irigasyon o 3) i-spray sa humay. Kon ipaagi sa irigasyon, pahubsan una ang luna sa tubig. Pagkahapon, ibutang ang *Metarhizium* diha sa agianan sa tubig. Dayon pasudlan ang luna sa tubig hangtod sa giladmon nga 6 sentimetros. Kon i-spray, kilison pag-ayo sa tubig nga may sabon, dayon salaon usa isulod ang solusyun sa *sprayer*. Sa pag-spray, mas maayo nga ipaubos ang *nozzle* sa *sprayer* aron siguradong madapat sa RBB nga anaa magpundo sa ubos nga bahin sa punoan sa humay.

Unsa ang gidaghanon sa *Metarhizium* culture nga idapat sa kada ektarya nga humayan?

Ang usa ka ektarya nagkinahanglan ug 2kgs nga *Metarhizium* culture.

Kanus-a angay mu-gamit sa *Metarhizium*?

Ang amag magamit sa bisan unsa nga edad sa humay nga gi-atake sa RBB tungod kay ang peste mu-atake usab sa bisan unsa nga edad sa tanom. Ang *Metarhizium* moatake sa pispis ug hingkod nga RBB.

Mas maayong gamiton ang *Metarhizium* panahon sa hapon diin ang temperatura sa palibot mas bugnaw ug pabor sa pagturok ug pagtubo sa amag.

Makadaot ba ang *Metarhizium* sa tawo ug ubang organismo?

Dili makadaot ang *Metarhizium* sa tawo ug ubang organismo. Mu-tubo ang *Metarhizium* sa temperatura nga 27-28 degree celsius ug *relative humidity* nga 90% pataas, busa dili kini delikado sa tawo o mananap nga may temperature nga 37 degree celsius.

Ang *Metarhizium* usa ka "entomopathogen" o "insect pathogen" nga sa ato pa, mu-atake sa insekto, busa dili kini mutubo sa buhi nga tanom.

Ang mga microbial control agents nga natun-an na, sama sa *Metarhizium*, host-specific; busa ang RBB-strain nga *Metarhizium* (nakuha gikan sa RBB), Rice Black Bug ug Rice Bug lang usab ang atakihon ug dili ang ubang klase nga insekto.

Unsa ang ka-ayuhan nga makuha sa pag-gamit sa *Metarhizium*?

1. Menos gastos: dili sama sa kemikals nga mahal ug kinahanglan nga makadaghan o pabalikbalik ang pag-gamit.
2. Malungtaron: tungod kay usa ka buhing organismo, mu-tubo ug mudaghan pag-usab aron motakboy o mu-atake na usab sa ubang RBB.
3. Dili makahilo sa tawo ug ubang mananap.
4. Dili makadaot sa palibot, sa hangin, o sa tubig.
5. Maminusan ang importasyon sa kemikals nga pagahimuon nga hilo busa ang Pilipinas makatigum pa ug dugang dolyar.
6. Gawas sa fungicide, dili sensitibo sa uban nga kemikal nga pamatay dangan (*insecticide*): epektibo gihapon bisan dunay kemikal nga gidapat sa humayan.

Asa makuha ang *Metarhizium* culture?

Ang *Metarhizium* culture (500 ka gramos kada pakete) makuha sa Bio-Con Laboratory, City Agriculture Office, Casisang, Malaybalay City.

Gina-baligya ba ang *Metarhizium* culture?

Dili kini baligya aron matabangan ang mga mag-uuma, ang *Metarhizium* nga gipadaghan sa RCPC, ihatag nga walay bayad.

Kon adunay mamatikdan nga RBB sa humayan ug buot mu-gamit sa *Metarhizium*, magpahibalo aron ma reserbahan. Pwede usab nga magpatabang sa Agricultural Extension Officer o muderitso sa buhatan sa City Agriculture Office.